

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

อยู่ด้วยกันให้ดูหัวใจเจ้าของ

ข้างในได้นับไหม เท่าไรข้างในครัว ได้นับดูไหมประมาณเท่าไร (๑๑๗ ครั้ง) นั้นทางโน้นมันมากกว่าทางนี้ พระเท่าไร ทางนั้นตั้งร้อยกว่า มาตั้งใจมาปฏิบัติก็เป็นอย่างหนึ่งนะ ไ้มาขวางเพื่อนขวางฝูงขวางวัดวา ขวางครูบาอาจารย์พระเถรทั้งหลาย เรียกว่าดูไม่ได้เลย ถ้าตั้งหน้าตั้งตามาปฏิบัติเพื่ออรรถเพื่อธรรมก็เห็นใจ ทุกข์ยากลำบากก็ดูไถ่กันไปได้ อย่างนั้น ถ้ามาแบบสกปรกนี้ดูไม่ได้ แล้วชอบทะเลาะเบาะแว้งกันนี่มันเลวร้ายมาก ต้องให้พากันระมัดระวัง การพูดนี้เพื่อชำระสิ่งไม่ดี กั้นกางสิ่งไม่ดีไม่ให้เข้ามาทำลายสิ่งที่ดีสถานที่ดี

เราเห็นตอนที่เรายู่กับพ่อแม่ครูจารย์มัน มีแต่พระเถรล้วนๆ ท่านก็ไม่มีอะไรแหละ แต่เราหากเป็นบ้าของเราอยู่ คอยดูคอยสอดคอยส่อง คอยแนะนำตักเตือนพระเถรที่มาจากที่ต่างๆ ไม่รู้เรื่องราวอะไรก็มี เพื่อความสะดวกสบายของครูบาอาจารย์ เพราะพวกเรานี้ไปหาตนเอง ไปก็ไปกีดขวางไปอะไรให้ระเกะระกะ ให้ท่านลำบากลำบากกังวลมีสายตา มีหู ตลอด เข้าไปกวนใจ เราจึงต้องระมัดระวัง จึงได้บอกกับหมู่กับเพื่อนที่มาอยู่ที่นี่ แล้วเรากลายมาเป็นผู้ใหญ่อยู่ที่นี่ ก็คิดย้อนหลังถึงเรื่องความเป็นผู้น้อย เป็นผู้ดูแลคอยสอดส่องพระเถรทั้งหลาย โห้ย หนักมากนะ เป็นเหมือนบ่อกกลางวัดนั่นนะ แต่พระเถรทั้งหลายท่านก็ดี แต่ความสอดส่องของเราเพื่อให้เป็นความเรียบร้อย สะดวกแก่ท่านผู้เป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทรแก่เรานั้น เราสวณรักษามากตรงนี้นะ สำหรับพระเถรก็ไม่มีอะไรละ

แต่ก็เป็นธรรมดาที่มาศึกษาอบรม ยังไม่รู้ไม่เข้าใจก็เป็นธรรมดา ท่านไม่ได้ตั้งหน้ามาทำลายอะไร แต่ความรู้ของคนเรามีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงหยาบละเอียดต่างกันซิ นั่นแหละที่จะต้องได้ระมัดระวังมากที่สุด วันนี่พูดเสียบ้างเกี่ยวกับเรื่อง เราเป็นผู้ดูแลพระเถรทั้งหลายในวัดนั้น ผู้เชื่อมั่นเชื่ออยู่ในตัวของมัน มันหนักอยู่ในนั้นแหละ ไม่มีเจตนาอะไร มันก็หนักโดยธรรมชาติของมันนั่น คือความเชื่อๆ ซ่าๆ มี ต้องได้ระมัดระวัง จะเข้าจะออกกับท่านนี้เราต้องคอยดูแล นี่ที่ว่ามาอยู่หนองผือนี้ อาหารไม่เคยอด คือไม่ฉันทอย่างนี้ ฉันททุกวัน แต่ฉันทลดลงไปเพียง ๖๐% เป็นประจำ ไม้ให้อิ่มแหละ เพื่อความพอกเพียรของเราเกี่ยวกับหมู่มาก ถ้าออกไปแล้วเป็นอีกแบบหนึ่ง เป็นคนละโลกไปเลย อยากรินก็ริน ไม้อยากรินก็วันช่างมัน เรื่อย ไม้ได้มองดูใคร มองดูตัวของเราคนเดียว มันก็เบาหวิวๆ ซิ

เวลามายู่นั้นเป็นความอบอุ่นสำหรับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเรื่องหนักสำหรับเราที่แบกภาระเกี่ยวกับเพื่อนฝูงที่มาอยู่ร่วมกัน ไม่ให้มีอะไรเกิดขึ้นในวัดนั้นเลย นั่นละที่มันหนักตรงนี้ ต้องหุ้ตาดตี คอดสอดคอยส่องดูแลพระเณร เออะอะเราเฝ้าเอาคอเข้ารับเลย ถ้าผิดพลาดก็เราเป็นผู้รับ เวลาออกมาแล้วก็จับบิดเอา ทำไมทำอย่างนั้นละ ถ้าเข้าไปข้างในแล้วเอาคอไปรับท่าน เรายับผิดแทนพระเณรหมด เป็นอย่างนั้นนะ ผิดพลาดอะไรเราตั้งตัวของเราเข้าไปเกี่ยวข้องจนได้ พอเป็นเรื่องของเราท่านก็ทิ้งไปเสีย ผิดพลาดอะไรๆ นี้เราพยายามหาเรื่องเกี่ยวโยงเข้าไปให้เกี่ยวกับเรา ว่าเราผิดพลาดอยู่ในนั้นด้วย ท่านก็เลยทิ้งไปเสีย มันมีอย่างนี้ อย่างนี้ละที่เราต้องได้ระมัดระวัง

สุดท้ายท่านก็จับจนได้นั้นแหละ มันหลายครั้งหลายหน พระเณรหลายองค์ พระเณรผิดทำยวัดหัววัดก็มหาผิด ผิดที่ไหนก็มหาผิด หูหนวกตาบอดเข้ามาในนี้ก็มหาผิด อะไรก็มหาผิด ทำไมมหาองค์นี้มันถึงโง่เอานักหนา ขึ้นเลยนะที่นี้ รู้แล้วนั้นว่าเราตัดครองพระ ท่านรู้แล้ว เป็นอย่างนั้นนะ กับพระนี่เราระมัดระวัง เราต้องยอมรับผิด เข้าไปแทรกเลย เรื่องก็เบาไปๆ ถ้าเป็นเรื่องของท่านไม่ค่อยว่าอะไร เพราะท่านก็ดูเราอยู่แล้ว จนกระทั่งท่านพาตออกมา พระทำยวัดหัววัดผิดก็ว่ามหาผิด หูหนวกตาบอดมาจากไหนก็มหาผิด เลยมหาองค์เดียวมันผิดเอาทั้งวัดทั้งวา หือ มันโง่ขนาดนั้นเขี้ยวหรือมหาองค์นี้นะ ขึ้นขนาดนั้น ฟังซินะ ท่านรู้จนได้นั้นแหละว่าเราเป็นผู้รับรองหมู่เพื่อน ไม่มีเจตนาอะไรต่อหมู่เพื่อน รับรองรักษาหมู่เพื่อน แต่ผิดเอา ถ้าออกมาจากท่านแล้วควรอย่างไรก็ขัดกันละเข้าใจไหม ถ้าเข้าไปหาท่านเราเอาคอไปรอง เป็นอย่างนั้นนะ เราปฏิบัติหมู่เพื่อนเราปฏิบัติ อย่างนั้น ที่จะไปยกโทษคนนั้นคนนี้ไม่เคย ออกมาเจ้าของก็เอาเลย ผิดตรงไหนก็ว่ากันเลย

หนักมากทีเดียว ทั้งๆ ที่ก็ไม่มีเรื่องมีราวอะไรแหละในวัดในวา ท่านก็ต่างองค์ต่างมาปฏิบัติ พระเณรในวัดท่านไม่ค่อยมากนัก ประมาณ ๓๕-๓๖ นี้เป็นพื้นนะ บางที ๔๐-๕๐ ก็มีเป็นกาลเวลาที่ครูบาอาจารย์หรือพระเณรเข้ามาก็ต้องขยับขยาย ฉันทันทีก็ไม่ให้อิม คือพอประคองความเพียรเจ้าของ จะให้มันเจริญขึ้นไปนั้นไม่ค่อยเจริญแหละ เพราะภาระมาก เกี่ยวข้องกับหมู่กับเพื่อน แต่ความเพียรของเราก็หนุนของเราอยู่ มันไม่ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย เพราะฉะนั้นจึงผ่อนอาหารไว้ให้พอดีท่านั้น ไม่เคยอดอยู่ที่นั่น ถ้าออกไปแล้วเอาละที่นี้ เรียกว่าเกี่ยวกับหมู่กับเพื่อนนี้หนักมากนะ

นี่อยู่ด้วยกันเป็นยังไง ใครหนักใครเบาอย่างไรให้ดูหัวใจเจ้าของนะ อย่ามีตั้งแต่ทิวี่มานะ ปากเปราะ จิตใจส่ายแสแต่โทษคนอื่นไม่ดูตัวของเรา ตัวนั้นละตัวเสนียดจัญไร ให้พากันดูทุกคน ดูตัวเอง นี่เคยผ่านมาเสียมากต่อมากแล้ว ไปอยู่ทางด้านปริยัติก็มักจะเป็น

หัวหน้าคณะจนได้นั้นแหละ เรียนหนังสืออยู่ก็มักได้เป็นหัวหน้าคณะ เป็นหลายคณะฯ ไม่ค่อยได้เป็นผู้ช่วยแหละ มักจะเป็นหัวหน้าคณะเรื่อย ออกมาปฏิบัติก็เลยมาเกี่ยวข้องกับพ่อแม่ครูจารย์มั่น อันนี้จึงรู้ได้ชัดว่าหนักมาก เพราะพระเณรเข้าออกตลอดเวลา ผิดถูกชั่วดีมาด้วยกันๆ กับพระกับเณรแต่ละองค์ เราต้องได้ระมัดระวังทุกสิ่งทุกอย่าง หูดีตาไว คอยสอดคองส่องไม่ให้ท่านได้รับความขัดข้องยุ่งเหยิงวุ่นวายกับพระกับเณร ที่เราต่างคนต่างมาเอง ให้ท่านได้เบาอกเบาใจ เพียงแนะนำสั่งสอนเราก็เป็นมหาคุณอย่างล้นฟ้าล้นแผ่นดินแล้ว ไหนจะไปทำอะไรให้ท่านลำบากลำบาก เราคิดอย่างนั้นนะ

เพราะฉะนั้นจึงต้องได้สอดได้ส่อง หนัก สำหรับพระเณรท่านก็ไม่มีอะไรแหละ หากเป็นเรื่องของเราคอยดูแลอยู่อย่างนั้น ท่านก็จับจับได้ทุกอย่งนั้นแหละ จับได้นะ เวลาเรากราบเรียนปรึกษาหารือที่จะไปเที่ยววิเวกส่วนตัวของเราเอง ท่านก็เห็นใจ ว่าอยู่กับหมู่เพื่อนการประกอบความเพียรไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ท่านก็รู้ ที่นี้เวลาเราไป พระเณรอาจจะระเกะระกะให้ท่านเห็น ท่านไม่ได้พูดแหละเรื่องเหล่านี้เจียบทั้งนั้น เวลาเราปรึกษาหารือจะไปไหนมาไหน ดูอาการของท่านไม่ยากให้ไปแหละ แต่ท่านก็คิดเห็นประโยชน์ส่วนใหญ่ของเรา ท่านก็ให้ไปจนได้นั้นแหละ แต่อาการเวลาเรากราบเรียนท่าน เรารู้ทันที่อาการของท่าน นี่มันก็ส่อไปถึงพระถึงเณรในวัด เวลาเราอยู่เป็นยังงี้ เวลาเราจากท่านไปแล้วเป็นยังงี้ มันจะมีจนได้นั้นแหละ แต่ท่านไม่พูด

ไม่ผิดมากผิดน้อยอะไรแหละ เพียงระเกะระกะให้ขวางตาของท่านเท่านั้นมันก็ไม่เหมาะแล้ว เราชระมัดระวังอย่างนี้แหละ จึงต้องเข้มงวดกวดขันตลอดเวลา เวลาที่มีพระมีเณรประชาชน เข้ามาเกี่ยวข้องมากๆ เราก็อดคิดไม่ได้สำหรับผู้ที่ป็นหัวหน้าๆ อยู่ในต่างๆ เช่นอย่างอยู่ในคราวนี้ ให้ต่างคนต่างอดต่างทนเก็บความรู้สึก อย่าปากเปราะ อย่าหายกโทษ คนนั้นคนนี่ซึ่งไม่ใช่เรื่องอรรถเรื่องธรรมฆ่ากิเลส เป็นเรื่องสังสมกิเลสและก่อความเดือดร้อนให้แก่คนอื่น เป็นความกังวล อย่าทำนะ เราเสาะแสวงหาธรรม อะไรมันขัดขึ้นให้ดูตัวของเราทันที อย่าไปดูภายนอก จะเป็นการเสริมความไม่ดีของเราขึ้น ให้ดูตัวของเรามันก็หดเข้ามา

การปฏิบัติมีหลายชั้นหลายภูมิ สำหรับเรามันผ่านมาพอแล้ว พระเณรมาจากทางไหนต่อทางไหน มาที่นั่นก็ต้องเป็นกฎระเบียบอันดีงามด้วยกัน ตบตีเข้าไปหาครูบาอาจารย์ให้ท่านได้สงบร่มเย็น ให้มีแต่มารยาทความประพฤติอันดีงามไปด้วยกัน ผู้ใหญ่ท่านก็สะดวกสบาย อย่าให้หนักอกหนักใจ เตี้ยวยิ่งมีการทะเลาะกันอย่างนั้น โอ๊ย อย่างนี้เรื่องใหญ่โตมากนะ เพราะพระเณรผู้ปฏิบัติมามีการทะเลาะเบาะแว้ง เลวมากที่สุดเลย เรา

พูดไว้อย่างนั้นแหละ สำหรับวัดหนองผือไม่เคยมีทะเลเรื่องมีนะ แต่การสอดส่องเพื่อความดีงามยิ่งขึ้นไปนี้ มันก็เป็นเรื่องของเราที่จะพิจารณา ตักเตือนพระเณร คอยดูแลแนะนำกันไปเรื่อย ๆ ไม่เช่นนั้นก็ได้ นี่ละที่มันหนัก หนักเพราะอันนี้เอง

แล้วอะไร ๆ เออะอะท่านมักจะมาถามมาหาเรานี้แหละ แน่ะ มันก็มาจุดนี้อีก มีเรื่องอะไร ท่านมหาว่ายังไง แน่ะเอาแล้ว มาหาเรานี้แหละ ท่านก็เห็นใจเรา เพราะเจตนาของเราเป็นยังไงไม่ต้องบอกท่านก็รู้อเอง เวลาอยู่กับเพื่อนกับฝูงเป็นยังไง นี่ท่านก็ทราบอีกทางหนึ่ง พูดจริง ๆ พระเณรเรียบร้อยตลอดเวลาเราอยู่ที่นั่น แล้วพระเณรไม่มีองค์ไหนที่จะมาทะเล้งกับเราได้ ไม่เคยมี มีแต่กลัว กลัวทั้งนั้นแหละ เรียกตรง ๆ ก็คือว่า กลัวรองลำดับพ่อแม่ครูจารย์มันลงมา พระเณรเห็นเรานี้หลบพับ ๆ เหมือนหนูหลบแมว เป็นอย่างนั้นนะ เพราะเราเอาจริงเอาจังทุกอย่าง ด้วยความเป็นอรรดเป็นธรรม ใครจะมาทะเล้งได้ยังไง

ทุกสิ่งทุกอย่างตกเข้ามาในวัดนี้ ท่านมอบให้เราเลยเป็นผู้จัดการดูแลอะไร จตุปัจจัยไทยทาน เขามาทอดผ้าป่ามากน้อยเพียงไร ให้ท่านมหาพิจารณาจัดเสียนะ เท่านั้น ท่านหนีเลย เราจะต้องดูแลทุกอย่าง แบบรอบคอบอีกเหมือนกัน ภาระก็มารวมอยู่กับเรา ๆ หนัก เวลาเป็นผู้ใหญ่เป็นผู้ใหญ่เพื่อนด้วยความเป็นเองอย่างนี้ละ มันก็ต้องได้พิจารณาเรื่องเหล่านี้ ถ้าต่างคนต่างมุ่งมั่งอรรดมุ่งธรรมจริง ๆ คอยดูแลตัวเองตลอด สอดส่องตัวเองอยู่โดยสม่ำเสมอแล้ว ความผิดพลาดไม่ค่อยมี เรื่องราวเกิดขึ้นอะไรก็ให้ย้อนเข้ามาดูตัวเอง ถ้าย้อนเข้ามาจิตมันจะได้เหตุได้ผลขึ้นมาทันที ถ้าพุ่งออกไปข้างนอกนี้เพิ่มพินเพิ่มไฟขึ้นนะ ต้องย้อนเข้ามาดูตัวเองเสมอ นี่ละท่านว่าภาวนา คือมีสติ ถ้ามีสติอยู่กับตัวความผิดพลาดรู้ได้ง่าย แก้ได้เร็ว ถ้าไม่มีสติแล้วลูกลามไปทางชั่ว เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนให้ภาวนา

ภาวนาคือเรื่องดูตัวเอง เพราะเหตุมันเกิดที่ใจ ส่วนมากมักจะมีเหตุชั่วเกิดที่ใจ ถ้ามีสติรับทราบอยู่แล้ว เหตุเหล่านี้มันก็จะดับ เพราะเรารู้ตัวมันแล้วมันก็ดับ ถ้าไม่รู้มันก็ลูกลามไปใหญ่ การปฏิบัติธรรมเป็นเรื่องละเอียดลออมากทีเดียว ศิลเป็นรั้วกันไม่ให้ล่วงเกิน ธรรมเป็นทางเดิน ศิลเป็นรั้วกันไม่ให้ข้ามออกไป ถ้าข้ามออกไปก็ผิด ก่อความเดือดร้อนขึ้นมาทันที เพราะศิลนี้ก็หมายถึงธรรมชั้นหยาบ ท่านเรียกว่าศิลเฉย ๆ แปลว่าธรรมชั้นหยาบ ชั้นกลาง ชั้นละเอียดเข้าไปก็เป็นธรรม ๆ

อย่าเห็นแก่ปากแก่ท้อง อยู่ด้วยกันให้เห็นเสมอภาคกันไปหมด อย่าเห็นแก่เขาแก่เรา เห็นของเขาของเรา เห็นแก่ปากแก่ท้อง คน ๆ นี้ไปไหนขวางโลก ถ้าใครเห็นแก่ตัวแล้ว

ขวางทันที ถ้าใครเห็นแก่เพื่อนแก่ฝูง เรียกว่าความเป็นธรรม ไปที่ไหนเย็นหมด คนเห็นแก่ธรรมไปที่ไหนเย็น เพื่อนฝูงก็รักก็ชอบ คนใดเห็นแก่ตัวไปที่ไหนไม่ดี ให้พากันระมัดระวัง

การประพฤติปฏิบัติต้องเอาความทุกข์เป็นพื้นฐานไว้ จะต้องยอมรับความทุกข์ทุกประเภทจากการปฏิบัติธรรม นั่นแหละที่ปฏิบัติตัวได้ถ้าอย่างนั้น ถ้าหวังจะเอาความสุข ความดีความเด่น นอกลุ่มนอกรทางไปแล้วนั้น นอกจากอรรถจากธรรมไปแล้ว จะกระทบกระเทือน ตัวเองก็หาความสงบไม่ได้ ถ้าเอาธรรมเป็นพื้นฐาน กางจิตใจตัวเองออก ประสานกับเพื่อนฝูงให้สม่ำเสมอแล้วก็เสมอภาค ผิดถูกชั่วดีก็เป็นไปโดยธรรม รู้กันได้ง่าย แก่กันได้เร็ว เรื่องธรรมละเอียดอย่างนั้นนะ

คิดตั้งแต่เราภาวา วันนี้ทำไมจิตมันซัด ๆ ช้อง ๆ มันเป็นเพราะอะไรวันนี้ สาวหาเหตุ ได้จนได้ อ้อ วันนี้มีอารมณ์กับอันนั้น ๆ แล้วจิตมันมักจะแยบออกไป ๆ ตีเข้ามาละที่นั่น นั่น พอรู้แล้วตีเข้ามา มันก็ไม่ออกไปยุ่ง.ถ้ามันยุ่ง ไม่ได้คิดได้อ่าน ผิดถูกประการใดไม่ได้คิดได้อ่าน มันสร้างผลความยุ่งยากขึ้นมาใส่ตัวเอง เวลาภาวาจิตก็ไม่ลง ต้องได้คิด ทดสอบทุกอย่าง ด้วยเหตุนี้จึงต้องได้ระมัดระวังอากัปภิกขการแสดงออกของเรา ให้มีสติ ติดตาม ๆ อย่าให้มันลุลกลามไปความคิดความปรุงอะไร พยายามตีต้อนเข้ามาเรื่อย ๆ ถ้าฝึกอย่างนี้แล้วมันก็ดี ๆ

กิเลสนั้นละตัวสำคัญที่เป็นภัยต่อธรรมอยู่ตลอดเวลา การฝึกฝนอบรมลำบากลำบาก มีแต่กำลังของกิเลสต้านทาน เตะถี่ยันการภาวาของเราให้สงบไม่ได้ คืออารมณ์ของใจ อารมณ์ของใจนั้นแหละออกจากกิเลสผลักดันออกมา ท่านจึงเรียกว่า อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา อวิชชาหนฺนให้เกิดความคิดความปรุงต่าง ๆ ด้วยอำนาจของอวิชชา คิดไม่หยุดไม่ถอย ปรุงไม่หยุดไม่ถอย เพราะอวิชชาตัวนี้มันหนูนอกให้อยากคิดอยากปรุงเรื่องราวนั้น ๆ ให้อยากนั้นอยากนี้ อยากตลอด ไปจากอวิชชาที่ทั้งนั้น เพราะฉะนั้นจึงต้องได้ใช้ความสงบ เสียก่อน ด้วยบทบริกรรมภาวา เอาสติบังคับ

สตินั้นละเป็นธรรมที่บังคับกระแสต่าง ๆ ของกิเลสได้เป็นอย่างดีไปโดยลำดับ ถ้ามีสติแล้วอะไรก็ไม่รุนแรง บังคับเอาไว้ด้วยสติ ๆ ก็อยู่ คือกิเลสมันก็อยู่ในใจ ธรรมอยู่ในใจ ส่วนใดที่มีกำลังมากส่วนนั้นออกก่อน ส่วนมากต่อมากก็มีตั้งแต่กิเลสมีกำลังมากแล้วออกก่อนตลอดเวลา เราจะระงับมันเพียงชั่วกาลชั่วคราว พอระงับปั๊บก็หาว่าลำบากลำบากไปเสีย ไม่ได้คิดตัวพาให้ลำบากคืออะไร นั้น วันหลังก็ลำบากอีก เลยเถลไถลไปเรื่อย ๆ ถ้ามันลำบากเอาไว้หนักเข้า ๆ ซิ ทำไมมันจึงภาวาลำบาก มันติดดินไปหาอารมณ์อะไร จับดึงเข้ามา มันไม่ยอมเข้า ดึงเข้า นั่นจึงเรียกว่าฝึกกัน

สติมีอยู่กับตัวรักษากายได้ดี แม้จะยังไม่ได้หลักได้เกณฑ์ก็ขอให้มึสติ พอจะรู้ผิดถูกชั่วดีอันหยาบๆ ของตัวเองได้ ทีนี้เวลาเราฝึกหนักเข้าๆ สติดีขึ้นๆ กิริยาของกิเลสที่เคยแสดงและผลักดันออกมาก็เบาลงๆ นั้นละท่านจึงว่าขั้นของกิเลสทำงานล้วนๆ ก็มี เป็นขั้นล้วนๆ ไม่มีกิเลสเจือปนก็มี มันต่างกัน สังขารที่ปรุงออกด้วยอำนาจวิชานี้ จะเป็นสังขารของกิเลสทั้งหมด ไม่ว่าสัญญา ความรู้ความเห็นทุกสิ่งทุกอย่าง เรื่องวิชานี้มันจะฉวยมับๆ มาเป็นหัวหน้าลากไปดึงไปหมุนไปตลอด นั้น เวลากิเลสเหล่านี้เบาลงเพราะอำนาจของความ پاکเพียรของเรา ความผลักดันของวิชานี้ก็เบาลงๆ

ตัวสำคัญตัววิชา ของง่ายๆ เมื่อไร เวลาเบาๆ แล้วก็ค่อยสบายไปๆ ธรรมหนักเข้าๆ ตัดกิ่งตัดก้านเข้ามาเรื่อยๆ ที่มันออกไปนอกๆ ดีเข้ามาๆ เดี่ยวก็มาถึงต้นตอคือวิชา มีมากมีน้อยวิชาจะเป็นต้นตออยู่นั้น ดีเข้าไปๆ ฟาดวิชาฟังกหลายแล้ว สังขารความคิดความปรุง ตา หู จมูก ลิ้น กาย มีเหมือนกัน แต่ไม่มีอะไรผลักดันเหมือนที่วิชาเป็นเจ้าอำนาจครองตัวอยู่เป็นผู้ผลักดัน ตัวนี้ไม่มีแล้วไม่มีอะไรผลักดัน ท่านจึงเรียกว่าขั้นล้วนๆ ตาก็ตาล้วนๆ เห็นแล้วไม่เป็นภัย ไม่มีตัวใดปรุงเป็นกิเลสขึ้นมา ไม่รักไม่ชัง ได้ยินได้ฟัง พอใจไม่พอใจไม่แสดง เพราะกิเลสคือวิชามันดับแล้ว มันจึงมาเป็นขั้นล้วนๆ

ตา หู จมูก ลิ้น กาย จิต เป็นขั้นล้วนๆ เช่น สังขารขั้น คิติกก็เป็นขั้นล้วนๆ สัญญาจำก็จำเป็นขั้นของรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ รูปนี่ออกไปหาตา หู จมูก ลิ้น กาย ไปเลย เรื่องรูปก็เป็นอวัยวะแต่ละส่วนๆ ล้วนๆ ไปเลยไม่เป็นภัย ความคิดความปรุงเกิดขึ้นแล้วให้เกิดเวทนาต่างๆ สังขารก็เป็นขั้นล้วนๆ เวทนาไม่มีทางใจ มีแต่เวทนา ความทุกข์ ความสุข อยู่ภายในร่างกาย สัญญา สังขาร วิญญาณ ทุกอย่างเป็นขั้นล้วนๆ ไปหมดเลย เพราะไม่มีวิชาเป็นเจ้าของ

ธรรมเป็นเจ้าของท่านไม่ติด ท่านนำมาใช้เฉยๆ กิเลสเป็นเจ้าของ ยึดด้วย ติดด้วย มันจึงสร้างแต่กิเลสขึ้นมา จิตที่บริสุทธิ์แล้วไม่ยึด แต่จิตนั้นไม่มีเครื่องมือเป็นของตน ต้องอาศัยธาตุขั้นของเรา ขั้น ๕ นี้แหละเป็นเครื่องมือ แต่ก่อนขั้น ๕ เป็นเครื่องมือของกิเลส กิเลสเป็นเจ้าของ ทีนี้เวลามาชำระให้หมดโดยสิ้นเชิงแล้ว ขั้นนี้ก็กลายเป็นขั้นล้วนๆ ธรรมท่านไม่ยึด ท่านเป็นผู้นำมาใช้เฉยๆ ท่านไม่ได้ถือว่าเป็นใหญ่อย่างนั้นอย่างนี้ในขั้นที่ท่านไม่ได้ว่า ใช้กันตามหลักธรรมชาติที่ครองตัวอยู่เท่านั้น มันต่างกันอย่างนี้

นี่ละจิตดวงเดี๋ยวนี้ มันมีกิเลสเป็นตัวสำคัญอยู่ในนั้น มันแสดงออกตามทางของกิเลสตลอด ด้วยเหตุนี้จึงต้องเอาธรรมมาบังคับๆ และมีธรรมบังคับไว้ก็เป็นขั้นๆ เช่น บริกรรม มีสติตั้งอยู่กับคำบริกรรม ไม่ให้มันคิดปรุงเรื่องอะไร ให้รู้อยู่กับคำบริกรรม คำ

บริการกับใจติดกันแนบ คำบริการกับสติติดกันแนบ มันไม่สร้างโทษนะ เวลานั้นไม่สร้างโทษสร้างภัย ถ้าธรรมทำงานแล้ว สติธรรมก็ทำงาน บริการธรรมมันก็ทำงานกับใจ มันก็ทำงานอยู่ในวงของธรรม ก็ค่อยสงบเย็นไปเรื่อย ๆ ถ้าเราปล่อยจากนี้ไปเมื่อไรกิเลสเอาไปเผาทันที ให้พากันจำเอานะ การปฏิบัติ

นี่อธิบายเรียงมาเป็นลำดับลำดับให้พากันเข้าใจ เพราะได้ผ่านมาหมด ที่พูดเหล่านี้ผ่านมาแล้วทั้งนั้นเลย เรื่องของกิเลสนี้แหลม กิเลสกับธรรม ไม่มีใครรู้ละเอียดได้ยิ่งกว่านักปฏิบัติธรรม ด้วยความเอาจริงเอาจังในธรรมทั้งหลาย ผู้ที่รู้ละเอียดทุกอย่าง ทำสักแต่ว่าทำภาวนาสักแต่ว่า ๆ ไป มันก็เหมือนโลกเขานั้นแหละไม่เห็นเกิดประโยชน์อะไร ถ้าผู้เอาจริงเอาจังในการปฏิบัติตนเพื่อชำระกิเลสจริง ๆ แล้ว ต้องเห็นเรื่องของกิเลสเป็นลำดับ และเห็นคุณค่าของธรรมไปเป็นลำดับในระยะเดียวกัน ๆ

ท่านจึงบอกว่ามหาเหตุคือใจ เหตุชั่วคือกิเลสพาให้สร้างความชั่ว เกิดขึ้นที่ใจ เหตุดีคือธรรมอยู่ที่ใจ เอาสติธรรมเป็นต้นจับป้อนเข้าไปตรงนั้น แล้วจะเห็นเหตุชั่วคือเรื่องของกิเลส มันจะปรุงเรื่องอะไรขึ้นมา มันจะรู้กันเห็นกันเพราะมันอยู่ด้วยกัน ระหว่างกิเลสกับธรรมอยู่ในหัวใจอันเดียวกัน ปฏิบัตินานเข้า ๆ ธรรมก็เป็นเจ้าของของใจหนักขึ้น ๆ แต่ก่อนมีแต่กิเลสเป็นเจ้าของของใจ สร้างแต่ความทุกข์ความเดือดร้อนให้เรา เพราะไม่มีผู้ต้านทานรักษากัน พอเรามีความพากเพียร มีสติธรรม ปัญญาธรรม วิริยธรรม พากเพียรอยู่ตลอดเวลาเข้าไปแล้ว จะได้เห็นเรื่องของกิเลสมันผลักมันดัน อยากคิดอยากปรุงอยู่ตลอดเวลา ทางนี้บังคับไว้ไม่ให้คิด ครั้นนานเข้า ๆ มันก็มาติดต่อกับธรรม คือความสงบเย็นใจ ต่อไปก็ตีตมเข้าทางนี้ เรื่องของกิเลสมันก็เห็นโทษกันไป ๆ เพราะเห็นคุณค่าของธรรมหนักเข้า นั้นละการภาวนา พากันคิดนะ

สักแต่ว่าภาวนามันไม่ได้เรื่องได้ราวอะไร ขอให้จริงจังเถอะ เพียงแต่สติเท่านี้ก็ได้อะ ความนะ วันไหนที่สติเราตั้งได้ดี ๆ แล้ว วันนั้นเหตุการณ์ไม่ค่อยเกิดภายในใจนะ ความยุ่งเหยิงวุ่นวายไม่ค่อยเกิด ถ้าเรามีอารมณ์กับอะไรแล้ว จิตมันจะไปยุ่งกับอารมณ์นั้น สร้างกิเลสขึ้นมา ๆ วันนั้นภาวนาไม่ลงแหละ

อะไรจะไปยากยิ่งกว่ากิเลสภายในหัวใจวะ แล้วที่นี้โลกไหนที่มาพูดโทษของกิเลส และคุณค่าของธรรมอยู่ที่ใจ ให้ชำระจิตใจ มีจิตตภาวนาเป็นพื้นฐาน ใครมาพูดไม่มีศาสนาใดก็ลองดูซินะ มีพุทธศาสนาเท่านั้นลงที่จุดมหาเหตุ แล้วแก้กันได้ตรงนี้ บริสุทธิตรงนี้ เลิศที่ตรงนี้ นอกนั้นไม่มี สอนก็งู ๆ ปลา ๆ ไป ตามเงาของกิเลส กิเลสหลอกไปไหนก็สอนกันไปตามกิเลสหลอก ไม่ได้เรื่องได้ราวอะไร พระพุทธเจ้าไม่ได้หลง รู้หมดเรื่องเงา

ของกิเลส ต้นตอของกิเลสจริงๆ อยู่ตรงไหนก็รู้หมด แก่กันได้แล้วเอานั่นมาสอนโลก
ถูกต้องหมดนะ พวกนี้จำเอานะ

อยู่ด้วยกันให้มีความสุขเย็นใจ อย่าให้กิเลสเข้ามาทำงานบนหัวใจ ภาย วาจา
กิริยาที่แสดงออก ให้ธรรมแสดงออกมาสกับผู้มาปฏิบัติธรรมนะ เอาเท่านั้นละวันนี้

ชมถ่ายทอดสดพระธรรมเทศนาของหลวงตา ตามกำหนดการ ได้ที่

www.Luangta.com